

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
 3/4 . . . 10 „
 1/2 . . . 5 „

Za Nemčijo K 15.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. „SOGA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Katipot na Goriskem in Gradiškanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“. Na naročilu brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOGA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 88. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in mal.

Kraški vodovod.

Tehnično poročilo
 inž. V. Hráskega.

V nastopnem podajemo obljubljeni, od inženirja V. Hráskega sestavljeno tehnično poročilo o načrtih glede gravitacijskih napeljav, narejenih od konsorcija za preskrbo Primorskega Kraša z vodo:

a) za Dolenjovo-Divačo-Bazovico in okolico;

b) za Štorje-Opčine-Komen in okolico.

Poročilo se glasi: Oba pričujoča načrta sta sestavljena na temelju preskrbovanja krajevnih skupin z vodo; to je edino prava metoda, katera se ima uporabiti v danih okoliščinah — malih, raztreseno ležečih krajev, za katere je težko dobiti vodo.

Z malimi preskrbami z vodo, za posamezne kraje, na Krasu nimajo dobrih izkušenj. Ali presegajo finančne potrebe gospodarsko zmoglost prispevanja interesentov ali pa se je napravilo nepopolno vodovodno delo, ki se je izkazalo kaj kmalu za nezadostno in nezanesljivo. Rakrana mnogih malih preskrb z vodo na Krasu pa je bila okoliščina, da obrat in vzdrževanje vodne naprave nista bila primerno organizirana — glede na dane, malenkostne razmere tudi nista mogla biti primerno organizirana — tako da so morali vodovodi kmalu pokazati moteče napake.

Tem temeljnim neprilikom se more od pomoči najbolje s tem, ako se vzame vse v jedno ozemlje za preskrbo z vodo hidrotehnično spadajoče konsumente (mesta, vasi, dvorce, industrijske in prometne naprave) v sistematično osnovano in tako razvrščeno vodovodno omrežje, da omogoči to zaželeni prejemek vode za vsakega konsumenta neodvisno od drugega.

Da je za tako podjetje poleg prave tehnične rešitve tudi namenu odgovarja-

joča organizacija in uprava neobhoden predpogoj, o tem ni dvomiti. Da je potem organizacija preskrbe krajevnih skupin z vodo potrebna višje upravne oskrbe od one, katero bi mogli dati samo krogi interesentov, se sme pač smatrati za samo posebi razumljivo, ker so v takih slučajih dalekosežni, javni interesi privzeti v podjetje.

To so interesi javnega zdravstva, gospodarske povzdige celih pokrajin, torej reči velikega socialopolitičnega in državnofinančnega pomena, k temu se uvrstijo v predležem slučaju še dalekosežni interesi javnega cestnega in železniškega prometa in posebnega pomena izdatne preskrbe primorskega Kraša z vodo se najbrže ne odreče s stališča vojaške uprave in vojne.

Potemtakem se tudi ne more zanikati, da bi država ne imela na stvoritvi preskrbe primorskega Kraša z vodo svojega lastnega, vitalnega interesa, radi česar je tudi dolžna vlade, da posveti tej zadevi svojo polno pozornost, da od gori navedenega konsorcija v namen preskrbe z vodo že z velikimi žrtvami započeta strokovna predela ne le objektivno preizkusi, marveč jih tudi dobrohotno pospeši ter napravi korake za daljnje izvrševanje danega načrta. Načrti se morejo udeležiti ali kot podjetje, ki naj se izvrši iz državnih in deželnih sredstev, ali pa kot privatno podjetje konsorcija (s prispevki države in dežele.)

Ako naj se odgovori na vprašanje, kateri način realiziranja bi bil smotnejši, ali kot državno podjetje ali kot privatno podjetje — potem bi se moralo vendar le povdariti, da bi se privatno podjetje mnogo hitreje in z večjo delavnostjo ustanovilo in izročilo javni porabi, nego bi se moglo to zgoditi pri državnem podjetju.

Zlasti tako imenovani manjši načrt za Dolenjovo-Divačo-Bazovico in okolico, kjer je konsorcij že sestavil detailirane plane in operate za razlastitev zemljišč ter pridobil že važnejše komplekse zemljišč in vodne pravice ter je investiral v

predela visoko nad 100.000 K — bi veljal, da se izvrši kot privatno podjetje.

Ne more pa se opustiti omembe, da vodovodi, ki so bili izvedeni kot objekti privatne špekulacije, ne zadoščajo svoji gospodarski nalogi v polnem obsega in sicer radi razmeroma visoke, po dobičku strmeče vodne cene. Ako bi hotela državna uprava gledé na to okoliščino vendar uplaviti na poslovanje in na določitev cen kakega vodovodnega podjetja, bi se morala sama v kakoršnikoli obliki deležiti podjetja. Potemtakem bi bilo jedva v državnem interesu, izbrati za preskrbe celih pokrajin z vodo drugo podlago nego čno, da se podjetje izvede iz državnih in deželnih sredstev — preje bi se dalo, dogovoriti se končno s konsorcijem nego v upravo vodovodnih del utikati nepotrebne komplikacije.

Dalje naj se povdari, da morata biti oba projektirana vodovoda sicer izvedena in obratovana samostojno — ker so njune naprave za pridobivanje vode in ozemlji za preskrbo z vodo ločene — vendar bi se mogli obe deli gledé na razdeljevanje vode tudi vzajemno dopoljevati, tako da se kaže potrebno njuno skupno obratotehnično in administrativno vodstvo in pred vsem enotno vodstvo gradnje.

Splošna hidrotehnična dispozicija za vodovode krajevnih skupin obstoji v tem, da od naprave za pridobivanje vode vodi dovodnik oziroma cev s pritiskom k sistemu rezervirjev, ki morajo biti narejeni z vpoštevanjem danih konsumcijskih razmer in onih glede pritiska. Od teh se oskrbijo posamezni kraji ali posamezna konsumna mesta s posebnimi dovodnimi cevmi in cevnimi omrežji. Z ozirom na ta važen predpogoj odgovarjata oba navedena načrta — v kolikor je običajno pri predračnih — s primernimi odredbami.

Velika prednost, ki je last predmetnih načrtov, obstoji v tem, da sta bili obe napravi kot gravitacijski napeljavi izposlovani in načrtani.

S tem je bilo poskrbljeno že za naprej ne le za gotovost funkcioniranja,

marveč tudi za pripravnost in nizko ceno obrata. Kolikor cenjeji obrat, toliko cenjeji je tudi prejemek vode, s tem se zviša konsum, seže v najoddaljenejšo kmečke naselbine, povzdigne gospodarsko vrednost in prosperiteto podjetja.

Na glavno vprašanje, če se more doseči zadostna izdatnost za projektirana vodovoda iz krajev nad 500 m višine nad morjem za stalno in s kakimi sredstvi naj bi se to zgodilo, odgovarjajo projektanti brez prigovora.

Ti predlagajo ne samo zajetje stabilnih studencev, marveč naj se tudi velika masa deževine iz pogorja Brda in Nanos v dolinski kotlini hrani, pri čemur se držijo le temeljna enotnosti prejema vode, to je higiensko neoporečne vode za porabne in življenjske namene. Pod temi predpogoji nima minimalna izdatnost zajetih studencev nobenega odločilnega pomena na važnost dajanja vode od strani vodovoda, ker bodo vodno tu reserve shranjene deževine.

Jaz sem sredi avgusta 1911., torej ravno v izjemno kritični dobi suše, meril več v načrt vzetih studencev pri Dolenjovasi, potoka Ločnika, Voharsko, v Velikih Rebrjih, pod Golim Vrhom in studeneč Pušet na Nanosu ter dobil izdatnosti nad 22 sekundnih litrov; to pomeni na dan približno 20.000 hl, kateri kvantum bi za 20.000 prebivalcev à 100 l zadoščal. Ker se izdatnost studencev po deževju primerno zviša, bo vsled hranjevanja mnogo večji kvantum studenčnice na razpelogaj.

Najmočnejši med merjenimi studenci je bil studenec Sušet na Nanosu z okroglo 8 sekundnimi litri. Ta studenec mi je znan mnogo let; preje se je porabljal za gonilno vodo; vodna naprava pa je že zdavnaj izgnila in sedaj se izteka velika množina kristalnočiste vode neporabljena v cestne jarko in hiti proti Močilniku. Prigovor, da se uporablja studenec Sušet za namakanje njiv ali da bi se mogel uporabljati, ne drži prav nič gledé na nizko temperaturo in precejšnjo trdost — še manj upravičen bi bil morebitni prigovor,

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.
 (Dalje.)

Vsi ti ljudje so se obnašali proti njemu početkoma nekako pokroviteljski ter se bahali pred njim s svojim finim okusom in poznavanjem vrlin vseh vin in jedi, a potem so se mu začeli prilizovati, dvoriti mu in izposojati si od njega denar, katerega je razsipal, ne da bi štel; zajemal ga je iz bank in izposojal si ga je že na menjice. V cenejših gostilnah so hodili okrog njega, kakor lastrebi, lasuljarji, markerji, trgovski pomočniki, uradniki in pevci in vsredi teli ljudi se mu je zdelo vedno prijetnejše in svobodnejše. V njih je videl priproste ljudi, ki niso tako izkaženi in skrivljeni, kakor vsa tista boljša družba elegantnih restoranov in bolj jih je razumeval; včasih so odkrivali zdrava, silna čustva in vedno je bilo več nečesa človeškega v njih. Toda, kakor »boljša družba«, so bili tudi ti lakomni denarji ter so ga brezobzirno izkoriščali; on pa je videl to ter se jim rogal na oduren

Seveda so bile tudi ženske vmes. Foma, ki je bil fiziški zdrav, a ne čutne nravi, jih je kupoval, drage in cene, lepe in gide, daroval jim je mnogo denarja, menjal jih skoró vsak teden in vobče obnašal proti njim prijazno, kakor proti moškim. Smejal se jim je, govoril jim žaljive in psovane besede, a nikoli, tudi v polupijanosti, se ni mogel iznebiti nikake tesnobe pred njimi. One vse, — tudi najnesramnejše, najzdravejše in najpredrzejše med

njimi, so se mu dozdevale slabotne in brez zaščite, kakor mali otroci. Vedno pripravljen, da pretepe kateregakoli možkega, se ni nikdar dotaknil žensk, dasiravno jih je včasih psoval brez vsake meje, ako je bil razdražen. Čutil se je neizmerno silnejšega, nego vsaka ženska in vsaka ženska se mu je dozdevala neizmerno nesrečnejša, nego on sam. Tiste, ki so veseljačile pogumno in brez pomislov ter se ponašale s svojo razuzdanostjo, so izzivale v Fomi nekako sramežljivo čustvo, od katerega je postajal vedno boječ in neroden. Nekoč ga je udarila neka takšna ženska, pijana in predrzna, pri večerji z divjo lupino po licu. Foma je bil polupijan. Pobledele je od razžaljenja, vstal s stola in, vtaknivši roke v žep, je rekel z divjim glasom, ki se je tresel od srda:

»Ti, gnoj! Poberi se ven ... proč! Kdo drugi bi ti za to glavo razklal ... A ti veš, da sem popustljiv proti vam in da ne vzdignem rope proti takšni, kakor si ti! ... Nazenite jo k vragu!«

Saša je postala nekaj dni po prihodu v Kazanj vzdrzevanka simu nekega lastnika tovarne za žganje, ki je veseljačil skupaj s Fomo. Ko je odhajala z novim gospodarjem nekam h Kami, je rekla Fomi:

»Zdravstvuj, dragi človek! Morebiti se še srečava kedaj ... Isto pot imava! A srcu ne dajaj proste volje, to ti svetujem ... Zabavaj se, ne da bi se ozrl ... a potem ... »ko kaže več ni, še skledo razbij ...« Zdravstvuj!«

In krepko ga je poljubila na ustnice, pri čemur so ji potemnele oči.

Foma je bil vesel, da odhaja od njega; naveličal se je je bil in njeno hladno ravnodušje ga je plašilo. A tedaj se je nekaj streslo v njem, obrnil se je stran od nje in tiho je govoril:

»Morebiti se tam ne vživiš ... potem pridi pa zopet k meni ...«

»Hvala«, mu je odgovorila in se zasmejala kdovezakaj s hripavim smehom, kakor ni bila njena navada ...

Tako je živel Foma dan za dnevom, obračaje se vse na istem mestu in sredi enoličnih ljudi, ki niso vzbujali v njem nikakoršnih dobrih čustev. Zato se je dozdeval tudi samemu sebi boljši, nego oni, ker se je v njegovih glavi vedno trdneje vraščala misel o možnosti rešitve od tega življenja: hrepenenje po svobodi ga je objemalo vedno bolj in vedno življe si je predstavljal samega sebe, kakor da se je rešil iz tega vrveža in viharja. Večkrat, kedar je bil ponoči sam, je trdno zapiral oči in si predstavljal temno tolpo ljudi, neštevilno veliko in strašno po svoji ogromnosti. Nabravša se nekje v dolini, obdani z griči in polni prašne megle, se je gnetla ta tolpa v glavnem nemiru na istem mestu semtertje, podobna zrnju v mlinu. Kakor da jo melje neviden mlinski kamen, skrit pod njenimi nogami, a ljudje se valovito gibljejo nad njimi in hočejo deloma doči, da bi bili tam hitro zmlieti in izginiti, deloma se trudijo kvišku, prizadevaje si, da bi ušli neusmiljenemu mlinskemu kamenu. Ti ljudje so bili tudi podobni rakom, ravnokar ujetim in vrženim v veliko košaro; obešali so se drug na drugega — obračali se s težavo, lezli nekam, ovirali drug drugega in ničesar niso mogli storiti takega, da bi ušli iz ječništva.

(Dalje prih.)

da bi bil stadenec Suset potreben za Viparski vodovod. Za Vipavo prihajajo v poštev mnogo lažje izvirajoči močni studenci: tako studenec sv. Hieronima pri St. Vidu in drugi (v nemškem poročilu z imenom «Postquelle» navedeni).

O krajih gledé v načrtu upoštevane deževine in množin padavine, prihajajoče na nje, se približa, da spadajo v one deževne dele, ki na Kranjskem in Primorskem izkazujejo jako visoke isohyaete, (krajevne črte jednake padavinske višine).

Mali načrt z Bazoviško dolinsko zaprtino z zajezitvino višino 580 m, obsega 1.7 km² zajetsga ozemlja, ki se more razširiti z odvodnimi jarki na več nego 2 km² površine. V okolici je postavljenih več štacij za merjenje dežja, najnižje napovedi daje Senožec (566 m), vsled česar se ga tudi upošteva. Aritmetični povprečnik dosedanjega opazovanja izkazuje za Senožec na leto svoto okroglo 1400 mm, najmanjša napoved se nanaša na leto 1898 s 1186 mm, torej skupna množina minimalne padavine, ako vzamemo zajeto ozemlje samo z 1.7 km², da 1.700.000 × 1.186 = 2.000.000 m³.

Tako imenovani veliki načrt z Vozarsko dolinsko zaprtino (490 m) obsega 3.3 km² zajemajoče padavinsko ozemlje potoka Raše (Brda) in 5.7 km² meréče padavinsko ozemlje Nanosa. Za prvo moremo istotako vzeti Senožski minimum s 1186 mm, to daje torej minimalno padlo vodno maso s 3.900.000 m³. Za drugo ozemlje pokazujejo letna poročila hidrografičnega centralnega biro-a isohyaete v podnožju in na planoti Nanosa, srednje vrednote teh so bile v letu 1896 mm 2200, 1897 mm 1800, v letu 1898 mm 1900, v letu 1899 mm 1900, v letu 1900 mm 2400, v letu 1901 mm 1800, v letu 1902 mm 1800, istotako v letih 1903 in 1904, v letih 1905, 1906, 1907 po 1900 mm — potemtakem se more računati za minimum višina padavine 1800 mm; ta daje pri 5.7 km² zajete površine padle vodne mase nič manj nego 10.260.000 m³.

Navzlic precejšnjemu absolutnemu številu smatram vendar to vodno množino za prenizko izračunano, ker na planoti Nanosa ob navedenem opazovanju ni bilo še nobene štacije za merjenje dežja ter se bili navedeni isohyaeti posneti z daleč ležečih štacij. Najbližji tem, Podkraj in Col, izkazujejo le malo popolnih napovedi in kjer jih izkazujejo, znašajo nad 1900 mm.

Ta okoliščina, kakor tudi Podkrajem ombrografično dognana nenavadna intenziteta padavine v poletnih mesecih le zvišujejo gotovost gorenjih poizvedb.

Kar se pa tiče odtokov, ne navajajo letna poročila c. kr. hidrografičnega biro-a nikakih podatkov, ki bi jih mogli za naša razmotrivanja situativno neposredno porabiti, ali po večletnih študijah dobljeni odtočni koeficienti za Sočo in Ljubljaničo podajajo nam mnogo vredno oporo.

Soča sicer ne izvira na Krasu, marveč v Dolomitih flatiške tvorbe, ali od Bovca dalje teče po kredni tvorbi in od Kobarida dalje spada ozemlje njene padavine v iste geološke tvorbe krede in eocena, ki so merodajne tudi za predmetni načrt. Odtočni koeficient Soče pri Zagraju je znašal v letu 1905. sredi leta nič manj nego 76% svote padavine. Odtok Ljubljaniče je znašal v kritičnem letu 1904. vedno še 53% skupne padavine.

Ako je bil torej za strmine predmetnih ozemljih padavine v krajih 500—1200 m višine nad morjem postavljen povprečni odtočni koeficient s 50% — kakor stoji v načrtu — je gotovo, da ni vzet previsoko, zlasti ako se upošteva, da poniknila deževnica pride v znatnem delu zopet na dan kot studenčica.

Jaz pa hočem pri presojevanju odtočnega koeficienta postopati pesimistično ter pridržim 50% koeficient samo za eocensko formacijo, za kredno vzamem koeficient 30%, da se že naprej odbijejo morebitni ugovori.

Na podlagi tega sprejema dobimo:
1. za Bazoviško dolinsko zaprtino dotoka 2.000.000 × 0.50 = 1.000.000 m³.

2. za Vozarske zaprtine a) z Brd 3.900.000 × 0.50 = 1.950.000 m³; b) z Nanosa 10.260.000 × 0.30 = 3.080.000 m³, skupni kvantum dotoka 6.030.000 m³. Ako odštejemo od te množine okoli 20% na izpuhtenju, pomiknenju in za takozvano železno zalogo v kotlini, dobimo na razpolago letne zaloge okroglo 4.800.000 m³, to je za vsak dan 13.000 m³ ali 130.000 hl, kar je pri opulentem prejemu vode s 100 l na človeka na dan za prebivalstvo 130.000 prebivalcev bogato odmerjeno ter bi zadoščalo celo še za 200.000 prebivalcev.

Dozdevno kritičen ugovor bi se dal navesti proti načrtu »radi premočljivosti kraških tal«. Tak pomislek je bil tudi dejanski izrečen v izvestju o teh načrtih, od strani c. kr. ministerstva za javna dela (odlok c. kr. okr. glavarstva v Postojni, 31. okt. 1910. št. 21.168.)

Kolikor se tiče odtočnega koeficienta, se je ta pomislek v gorenjem razmotrivanju gotovo upošteval, glede na shranjevanje vode pa se navajajo to-le:

(Koniec prh.)

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Iz Prvačine. — (Gledališka predstava.) V petek so prišli k nam igralci ljubljanskega deželnega gledališča, ki sedaj gostujejo v Gorici. Igrali so lepo igro »Nebesa na zemlji«. Bili smo se, da bo obisk slab, ker je bila predstava na dan v tednu, ali v naše veliko veselje se je nabralo obilo občinstva v našem Sok. Domu. Uspeh je bil nepričakovan. Prišli so k predstavi domačini, potem iz Dornberga, z Gradišča, z Vogrskega itd. Igralci so izborno igrali, sodelovala je tudi naša godba. Da je bila predstava v Prvačini, je prav, ker je Prvačina središče za celo vrsto vasi in ima sedaj prostore, kjer se lahko aprizori igre. Udeleženci zaslužijo pohvalo, vsa čast in hvala pa tudi igralcem. Take predstave želimo še videti v Prvačini.

Iz kobarškega okraja.

Trnovo pri Kobaridu. (Požar.) — V petek, dne 19. aprila okrog 4. ure popoldne je nastal požar v skednji gostilničarja Andreja Fona. Otroci so se igrali pred skednjem z vžgalicami; kar se vname slama, ki je ležala ob steni in od nje slamnata strelja. Ker je tu mnogo hiš s slannatimi strehami, je bila nevarnost, da pogori vsa vas. Toda ljudje, prihitelši od vseh strani, so ogenj hitro omejili. Razum domačih so kmalu prišle na pomoč požarne brambice iz Kobarida, Srpenice in Bovca. Bovčane je pripeljal avtomobil bratov Ostan. Bodi tem vsem najstarejši zahvala! S skednjem vred, bi bil kmalu zgorel tudi tast omenjenega krčmarja, 80 letni starček, da ga ni rešil neki domač mladenič, postavivši v nevarnost svoje lastno življenje.

Iz ajdovškega okraja.

Požar v Rihembergu. — Ob 11 uri, v noči od 22. na 23. t. m. pričel je goret, senik Josipa Uršiča v Rihembergu-Zagrad, ter se je ogenj bliskoma razširil tudi v stanovanje. Da ni bilo železniških delavcev, ki so ob tej uri gasili požar, nastal vsled zažiga lokomotive v »Poljski gorici«, bilo bi nam gotovo zabelježiti tri človeške žrtve, ki so nobene nevarnosti slutec mirno spali v pogorelih prostorih. Hiša št. 4 z vsemi gospodarskimi poslopji in premičninami je popolnoma vničena.

Zahvaliti se imamo nadalje okolnosti, da je ta čas močna burja, ki je že 14 dni razsajala po naši dolini, popolnoma potihnila, ker bi bilo v nasprotnem slučaju gotovo ob sosedno hišo z mlinom in vsemi gospodarskimi poslopji vred.

Uršič je bil zavarovan pri občni zavarovalnici, medtem ko je zavarovan sosed gosp. Furlani pri avstrijskem Feniksu. Slednjemu je nastala edina škoda na premičninah, ki so jili vsled nevarnosti in

previdnosti spravili na prosto ter so se vsi ed tega poškodovale.

Ker je bil ravno ob tej uri, kakor rečeno, gozdni požar vsled zažiga lokomotive v strmini nad hišo, je verjetno, da bi bila lokomotiva povzročila tudi ta požar osebno iz razloga, ker vodi tukaj železnična proga 25 ‰ strmino.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani nabira za takozvani obrambni sklad ter hoče nabrati na ta način glavničo 200.000 K. Do sedaj se je nabralo i. s. leta 1909. 29.143 K 13 v, leta 1910. 56.767 K 16 v, leta 1911 27.229 K 83 v, leta 1912, januarja inkl. marcij 6.807 K 08 v, skupaj 119.947 K 20; nabrati je torej še 80.052 K 30 v.

Iz Podgore. — Odbora Ciril-Metodove podružnice in Sokola v Podgori se najprisrčneje zahvaljuje vsem, ki so se v tako mnogobrojnem številu udeležili veselice preteklo nedeljo. Meščani, posebno okoličani so re. pokazali, da jim je znan pomen teh dveh društev tu ob narodni meji. Iskrena hvala tudi vsem onim rodoljubom, ki so preplačali vstopnino! — Posebno zahvalo izreka predsedništvo C. M. podružnice vrlim Podgorcem in vsem, ki so na katerikoli način sodelovali pri veselici. Zahvaljujemo se pevskemu zboru, a najhvaležnejši smo pa g. učitelju A. Faganelli za njegov trud in vztrajnost. Naj nam ohranijo vsi svojo naklonjenost!

Gledališče.

Današnja predstava.

Danes se uprizori sijajna italijanska drama G. Giacose »Tristi amori« (Tužna ljubezen). Odveč bi bilo opisovati delo, ki slovi po vsem svetu. Zadošča naj je dejstvo, da je takzovska slika tako verno in naravno orisana, da so nastopajoče figure tako izrazite in tehnična razvrstitev prizorov tako dovršeno izpeljana, da so imenovali najuglednejši kritiki dramo »Tristi amori« klasično moderen umotvor. Glavno ulogo odvetnika Carlia igra g. Nučič, ki je dosegel z njo v Ljubljani najlepši uspeh. Njegovo soprogo Emo igra gđc. Wintrova. Prelepo ulogo nesrečnega Fabricija igra g. Šimaček. Večji ulogi imata še gg. Bukšek in Danilo.

Predstava v sredo.

V sredo 24. aprila pride na oder izvorna slovenska drama »Tekma« od našega odličnega pesnika in pisatelja profesorja Antona Funtka. »Tekma« je dosegla v Ljubljani in v Trstu najsijajnejši uspeh in brezdvomno ga doseže tudi v Gorici. Na »Tekmo« opozarjamo tudi vse okoličane, ki se zanimajo za izvorno slovensko dramo in ki imajo količkaj ugodne zveze domov. Čuje se, da vlada med našim občinstvom izredno zanimanje za »Tekmo«, zatorej se je nadejati, da se dvorana napolni do zadnjega prostora. In prav bi bilo tako! Dokažimo avtorju »Tekme« A. Funtku, ki se osebno udeleži predstave, da smo kulturni narod in da znamo ceniti trudapolno delo našega odličnega pisatelja. O delu samem naj izpregovori kritika. Kratko bodi omenjeno, da se vrši drama v višjih, umetniških starih in ne v biatu, po katerem rijejo kaj radi naši moderni. Glavno vlogo, dovršeni psihološki značaj ravnatelja Lesovina igra g. Nučič. Ženski ulogi igrata ga. Šetrljova in g. Bukšekova. Lesovimovega nasprotnika Daneja igra g. Šimaček. Dober tip ravnodušnega Grušča igra g. Danilo. Opozarjamo opetovano na to zanimivo novost slovenske dramske literature.

Poslovilno gostovanje.

V četrtek 25. aprila se vrši poslovilno gostovanje ljubljanskih gostov in se zaključijo spomladna sezona z drugo izvorno slovensko novostjo našega najuglednejšega slovenskega pisatelja. Občinstvo opozarjamo na ta presenetljivi zaključek.

Pravijo, da je »Gardist« najduhovitejša madžarska komedija poslednjega časa. Mi pa menimo: če nimajo Madžari nič boljšega in duhovitejšega, naj imajo pa še to zase. Kar se nam je še kedaj mudilo na dramatičnem polju iz madžarske literature, ni bilo še nobenkraj kaj dosti prida; zato bi pa bilo bolje, če bi intendant ljubljanskega gledališča, ki sicer mora skrbeti za raznovrstnost, pustila naše »ljube sosed« pri miru — brez škode glede na užitek občinstva. Za uspeh »Gardista« je potrebna bogata scenerija, ki jo imajo velika gledališča; za slabo sliko mora biti bogat okvir, če se hoče nuditi vsaj nekaj.

Igralka je predstavljala zelo fino g. Nučič — moža z vso njegovo smešno-zabavno vlogo, ki je gledalcem privabljiva dosti smeha na obraze. Kako tudi ne, ko po tolikem trudu ne doseže nič drugega nego prepričanje: da če žena hoče varati moža, ga vara, in on ji tega ne more dokazati, če tudi je poleg — izmuzne se vedno!

G. Šetrljova — igralka, soproga, natančno vpodobljena žena mačica, z vso hinavščino, nestrpnostjo, lažjo, ter kar je še takih lepih svojstev, a vrhu vsega najnedolžnejši obraz. Ampak radovednosti pa ni preveč v tej zbirki; ker, da bi se žena ne ozirala, kaj mož dela toliko časa v sobi za njenim hrbtom (ml. dejanje), to je nemogoče, posebno ako ona komaj čaka njegovega odhoda.

Čuden, prav mažarski tip, nekako ciganski je »mama«. G. Bukšekova je kar najbolje združila vnanjo in notranjo odvratnost žensčine »zvodnice«.

Na mestu je bil tudi g. Danilo — kritik, kateremu avtor ni odmeril posebno težke naloge. Hišni prijatelj samo kot zaputnik, stari norec in po vrhu še gledališki kritik — vse skupaj prav nevhvaležen posel.

G. Križaj — upnik, je bil prav dobra dekoracijska figura. No preveč vsiljiv ni bil in dobro in lepo bi bilo, če bi bili vsi upniki taki, kakoršen je Anjoc v »Gardistu«. — Tudi vsi drugi so s svojimi dobrimi nastopi pripomogli k dobri celoti. Obisk, razum fetejev, nepovljen!

I. Horst, Nebesa na zemlji.

V nedeljo zvečer je bučnega smeha odmevala, sicer za nedeljsko predstavo z godbo, ne preveč napolnjena gledališka dvorana. Občinstvo se je smejalo prav primerno naslovu igre, kajti v nebesih se menda nihče ne drži kisle; posebno pa še v nebesih, kjer je govora o kakovosti raznih vin, in med drugimi ne manjka niti Feigelnovega podlitra vipavca.

Vsebinska »Nebesa na zemlji« je res burkasta. Dr. Vesel nalaže svojega tasta, da ima posestvo na deželi, a njegov prijatelj Podržaj takisto svojo teto v Bosni, da ima ženo. Ta dva pa hočeta videti eden posestvo svojega zeta, in drugi ženo nečakovo. Tako pride, da posodi dr. Vesel ženo svojemu prijatelju, ta pa njemu svoje posestvo. In tako se prične komedija, ki povzroča pri gledalcih salve smeha.

Dr. Vesela je igral g. Povhe z njenu lastno komiko, a Podržaja g. Nučič, seveda v največjo zadovoljnost.

Največ veselosti sta pa povzročila: g. Bukšekova — teta, in g. Bukšek — tast Balon. Imenitno pogojeni maski in igra na višku.

G. Danilo — baron p. Wippritz je bil prav domač v svoji ulogi. Jednako g. Wintrova kakor njegova hči. G. ca V. Danilova — subreta, in gg. Križaj in Šimaček, vsi prav dobri.

Veselo je bilo v nedeljo zvečer v »nebesih« in vemo, da ni nihče obžaloval, ker se je dal premotiti po nebeskih ključarjih.

Vaše zdravje

se ohranite! Oslablost in bolečino izginejo, Vaše oči, živci, mišice, kite se okrepijo, spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utrdi, ako rabite Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid«. Dvanajsterica za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj: žamo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 264 (Hrvatsko).

Domache vesti.

Slovensko gledališče v Gorici. Se malo dni in konec bode našega gledališča. Zato opozarjamo naše občinstvo, da vsaj pri teh zadnjih predstavah izpolni svojo dolžnost in prihiti polnoštevilno v Trgovski Dom!

Imenovanje. — Naučni minister je imenoval suplenta na tukajšnjem ženskem učiteljsku g. Ludovika Vazzar-a za glavnega učitelja na istem zavodu.

Podpornemu društvu za slov. visokosolca na Dunaju je došlo v času od 31. marca do 18. aprila darov K. 302. — Izrekajoč iskreno zahvalo vsem darovalcem in nabiralcem opozarja društveni odbor, da bo moral maja mes. zopet razdeliti med revno dijaštvo nad 1000 K, radi česar nujno potrebuje nadaljnih podpor. Podpore naj se pošiljajo na naslov blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, dvor. in sodni odvetnik, Dunaj, I. Bräunerstrasse 10.

150 akademikov iz Zagreba v Belemgradu. — V petek je prispelo v Beograd 150 akademikov z zagrebskega vseučilišča. Poset je imel kulturno in naučno svrhu. Da so bili sprejeti hrvaški akademiki v Belemgradu po bratsko presrečno, seumeje samo po sebi. Ali na to so težko čakali nemški denuncijanti in podle kreature Cuvajve okolice. Sedaj razglašajo, da so dijaki vsklikali Petru I., srbskemu kralju »živio jugoslovanski kralj!« da je bil njihov prihod po Belemgradu torej tak, da so zakrivali veleizdajstvo. Cuvaj hoče s tem pokazati, da je kraljevi komisarijat na Hrvaškem še nujno potreben. Morda misli akademike še postaviti pod obščinsko? Na podlagi laži in krivih prič seveda. — »Slovenec« igra zopet žalostno ulogo. Piše tako, kakor bi bil v Cuvajevi službi. Jezi ga pač, ker so šli v Beograd tudi pravaški akademiki, rajši nego na evharističen shod na Dunaj, in Srbov ne mra, ker so pravoslavni. Zato zopet enkrat tuli z nemškimi denuncijanti proti Hrvatim in Srbov.

Za Narodni muzej so darovali: Gosp. Josip Prijatelj, c. kr. učitelj v Kobaridu, nabral (nadaljevanje zadnjega izkaza): 15. Gospod Stanko Kalan, Kobarid, 1 okamenjina ter 5 novcev. 16. Gosp. Ivan Gruntar, mizar v Kobaridu, 1 staro žlico cinasto. 17. N. N. gostilničar, Kobarid, 1 bokal poslikan. 18. Gosp. Nemeč, kčepar, Kobarid, 2 stara lesena kipca. 19. Gosp. Karolina Manfreda, Kobarid, 1 meden prstan. 20. Gosp. Viktor Kavčič, Kobarid, 4 bakrene novce. 21. Učenci na Vrsnem, 3 svetinje in 2 bakrena novca. 22. Gosp. Fajgelj, učitelj v Sedlu, 4 novce. 23. Gosp. A. Perinčič, mizar, Kobarid, 2 novca. 24. Pontar, učenec pripravnice v Kobaridu, 1 srebrn novce. 25. Gosp. Breginc, sod. sluga, Kobarid, 1 novce. 26. Gospod Ferdinand Stres, Kobarid, 2 srebrna in 2 bakrena novca. 27. Gosp. Ivan Gruntar, 1 srebrn novce. 28. Gospod Josip Prijatelj, c. kr. učitelj: 1. minček za kavo; 2. 2 pištoli; 3. 2 svečnika; 4. 1 vrč za kavo iz bakra; 5. 1 vrč cinast; 6. 1 stare vilce; 7. 1 zaponko; 8. 2 podkovi; 9. 3 knjige: a) Sl. Prijatelj; b) Filius Prodicus l. 1676, Salzburg; c) Der Arzt. 10. posodico za blagoslovljeno vodo; 11. 1 star zob; 12. stare listine; 13. 11 srebrnih novcev; 14. 1 novce (Cesar Claudius); 15. 1 spominski novce l. 1764; 16. 5 raznih novcev. Nadaljevanje tega gosp. nabiralca zopet prihodnjic. — Odbor.

»Fridolinstvo« iz Malovš pred okrožno sodnijo v Gorici. — »Fridolinstva« so bili obtoženi 3: Ivan, Peter in Kristjan Cigoj. Razprava včeraj je pokazala gnjilobo, katero so vzročile v ljudstvu klerikalne organizacije, pred vsem čukarija. Peter in Kristjan sta bila oproščena, Ivan Cigoj, oko 30 let star, pa je obsojen po § 129, l. 5 k. z. (hudodelstvo nečistosti z osebami istega spola) na 7 mesecev težke ječe. — Zrtev »fridolinstva« P. je v norišnici, Cigoj pojde v težko ječo. Taki so sadovi »katoliškega vzgojevanja iz izobraževanja mladine!

Laški prostovoljci. — V Gorici je zdaj za več rednov nad 250 prostovoljcev od raznih strani in narodnosti. Vsi se vedejo uzorno, le štirje laški prostovoljci izpolnjujejo ulogo poulične faktinaže. Drže se skupaj in rogovilijo po glavnih ulicah in tulijo: »Marameo ... che a Gorizia benedetta tutto tutto xe Italian!« Srečavajo same take obraze, ki se smejejo zarobljenosti mladih laških patrijotov

v cesarski suknji. Ubogo italijanstvo, kako nizko padaš!

Bivši župan rihemberški, očka Pavlica, bi rad še kar dal je županova. Možu kar ne gre v glavo, kako je to mogoče, da ni več župan, da ima samo še nalogo, sklicati novo starešinstvo, da se izvoli župana, ki seveda ne bo očka Pavlica. Nekaj posebno grebe očko, namreč stari račun. Okrajno glavarstvo je naznanilo, da so amerikalni rekurzi odbiti ter da ima Pavlica v določenem času sklicati novo starešinstvo, da se izvoli župana in podžupane. Ali kaj je storil še vedno zviti očanec Pavlica? Hotel je dobiti od glavarstva dovoljenje, da sme sklicati še enkrat v sejo staro starešinstvo, da mu potrdi račune! Ah! Ti ga pečejo. Jih pregledajo že novi možje! Na glavarstvu so ga seveda zavrnili ter mu ukazali z nova, da ima sklicati novo starešinstvo, da se konstituirajo. Za to zavlačevanje zasluži Pavlica pošteno globo, da bi pomnil, kdaj je nehaj županovati. — Volitve župana in podžupanov bodo v najkrajšem času in lepi Rihemberg se končno otrese more, ki je toliko let tlačila to obsežno občino.

Tombola v Solkanu. — V nedeljo se je vršila v Solkanu tombola, katero je priredil »Sokol«. Občinstva je bilo obilo. Činkvino je dobil Josip Švanderlik iz Solkana št. 223, kurjač državne železnice v Gorici (Švanderlik je solkanski domačin). Tombola pa je dobila Franja Mihelj iz Rihemberga št. 191., služkinja pri g. A. Bajcu, ravnatelju Trgovsko-obrtne zadrage v Gorici.

Proslava prvega majnika. — Po Gorici so že nekaj dni nabiti lepaki, ki vabijo delavce na proslavo proletarskega praznika. Lepake je izdala soc. demokracija.

Vojaški nabor dne 20. t. m. Predstavilo se je prostovoljno iz goriške okolice 22 mladeničev; potrjena sta bila 2, iz Gradiškega okraja 6, potrjen 1, iz tržiškega okraja 3, potrjena 2, iz sezanskega okraja 1, potrjen, iz tolmanskega okraja 1, nepotrjen, iz Mürrzuschlaga 1, nepotrjen, iz mesta 5, potrjen 1.

Smrt na ulici. — Včeraj zjutraj je v Rabatišču v Gorici zadela kap 84 letnega Josipa Staniča, baje iz Ročinja doma. Obležal je mrtev.

Obsojen »chauffeur«. — Včeraj se je vršila pred tukajšjo okrožno sodnijo razprava proti chauffeurju Vilju Amantiniju iz občine Perugia v Italiji. Kakor smo poročali, se je zgodila 31. marca t. l. avtomobilska nesreča pri Sv. Ivanu Devinskem. Ranjeni so bili: lahko Anton Legiša in Marija Žigon, težko pa Jos. Žigon, lastnik avtomobila. Fr. Kožut pa je umrl vsled poškodb 3 dni po nesreči. Amantini je bil obtožen, da je on zakrivil to nesrečo. Razprava se je vlekla dolgo ter skončala zvečer ob 8. uri. Amantini je obsojen na 3 mesece strogega zapor. Njegov branitelj je naznanil pritožbo ničnosti in zahteval, da se Amantinija pusti na svobodo, čemur pa sodni dvor ni ugodil, ker je Amantini italijanski podanik.

Italijanski opazovalec, ki je bil doslej na vsaki predstavi v Trgovskem domu, nam je poslal zanimivo statistiko o udeležbi. Opazoval in štel je vestno. Naštete ima najprej slovenske prvake, zdravnike, odvetnike, profesorje, uradnike višjih razredov, ki niso došli niti enkrat, potem take, ki so bili jako redko. Konstatuje, da se je vedla najbolj škandalozno naša prvaška inteligenca. — V nedeljo je šel ta opazovalec med drugim dejanjem v laško gledališče, in tam je videl več Slovencev, nego jih je sedelo na foteljih v T. Domu. — O teh pojavih spregovorimo kaj več po končani sezoni!

Roparskega umora sta bila obdolžena Jos. Pavlin in Štef. Batič iz Gorice, češ, da sta umorila v Pokopališki ulici delavca Križaja, kakor smo poročali. Državno pravdnitvo je ustavilo proti njima postopanje radi tega osumljenja, oboje pa sta bila potem tatvine, storjene Križaju. Pavlin je obsojen na 10 dni ječe, Batič je oproščen.

Petrolejka je padla na 18 letno kmečko deklo Marijo Novakovo s Sezansčine, ko je dela v kuhinji. Dobila je poškodbe, ker se jej je unela obleka, tako da so jo prepeljali v goriško bolnišnico, kjer je umrla.

Sokolski vestnik.

VSESOKOLSKI ZLET V PRAGI!

Od III. zleta je ostala Letna kraj javnih nastopov. IV. zlet se je vršil 1. 1901. Na vsopredju nahajamo prvič nastop članic in nastop sokolskih tahačev: voltižiranje, vaje s sabljo in kopjem.

Udeležba je bila sledeča: v kroju 11095, telovadcev 6705, vrst 734, članic 867, naraščaja 1988 iz 571 društev. Goslov je bilo: 5 iz Amerike, iz Francije 70, iz Danske 2, Rusov 18, 2 Srba, Črnogorcev 7, Poljakov 364, Hrvatov 20, Slovencev 20, Bulgarov 7. Gledalcev je bilo 22000. Izdatki so znašali K 126009'83.

Suhe številke, ki pa najbolj pričajo o napredku Sokolstva. V vrste Sokolov so vstopile Sokolice, njih prvi nastop je bil odločen za telovadbo češke žene. Bile so takrat le v odsekih, danes so samostojne in ravnopravne z mošmi.

Za časa IV. zleta je bilo združenih v Zvezi Češkoslovanskega Sokolstva skupno 37 žup, 571 društev s 47418 člani in 9808 telovadci.

Osek ajdovskega telovadnega društva »Sokol« v Rihembergu naznanja bratskim in drugim društvom, da priredi dne 2. 6. 1912. to je na »Binkoštno kvartenco« spomladansko veselico z zanimivim vsopredom. Prosi se bratska in druga društva, da vzamejo v ozir to objavo in da ne prirejajo ta dan veselic, temveč da prihite vsi v našo rajsko vsled hudih bojev široko poznano dolino.

Zveza narodnih društev.

Izobraževalno društvo »Morje« v Sosljanu priredi dne 5. maja t. l. javno tombolo s plesom na vrtu g. Ivana Suca v Sosljanu. Dobitki pri tomboli so: tombola 150 K, činkvina 80 K. Ker je čisti dobiček namenjen šolski mladini, se priporoča za obilno udeležbo odbor.

Bralno in pevsko društvo »Jenko« v Temnici priredi dne 12. maja veselico z zanimivim vsopredom, ki se pravočasno objavi. Vsa bližnja bratska društva so tedaj naprošena, da ne prirede morebitnih veselic. S tem bi že itak šibkemu društvu gmotno zelo škodila. Odbor.

Društvo »Naprej« v Dornbergu priredi v nedeljo dne 5. maja t. l. svojo spomladansko veselico s sledečim vsopredom: 1. Slavnostni govor. 2. J. Aljaž: »Soči«, poje domači moški zbor. 3. M. Zega: »Kaj ste naš čuli«, poje domači mešan zbor s spremljevanjem orkestra. 4. Fr. Govekar: »Cigani«, narodna igra v treh dejanjih, igrajo domači diletanti. 5. Ples v venčkih. Pri petju, igri in plesu sodeluje vojaški orkester 47. pešpolka iz Gorice. K polni udeležbi vabi odbor.

Narodna Čitalnica pri Sv. Luciji ob Soči priredi v nedeljo dne 28. aprila 1912 veselico v prostorih g. A. Mikuža. V pripori vesele igre v 3 dejanjih »V Ljubljano jo dajmo«. Sledi šaljivo srečkanje. Začetek ob 5. pop. Pričakovati je obilne udeležbe.

Goriška kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici vabi gg. člane k XVII. rednemu občnemu zboru, kateri se bo vršil v soboto dne 27. aprila t. l. ob 8^{1/2} uri zvečer v društvenih prostorih hotela »Zlati jelen«. — Dnevni red sledeči: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje in odobritev zapisnika rednega občnega zbora dne 8. aprila 1911. 3. a) Tajnikovo poročilo, b) Rednikovo poročilo, 4. Blagajnikovo poročilo. 5. Poročilo računskih pregledovalcev. 6. Volitev odbora: a) predsednika, b) sedem odbornikov, c) dveh računskih pregledovalcev. 7. Slučajni predlogi, ki so bili pisмено naznanjeni najmanj tri dni pred občnim zborom, ali taki nujni predlogi, katerih nujnost je sprejel občni zbor z dvotretjinsko večino. 8. Določitev društvenega shajališča. 9. Raznoterosti. — Gg. člani so naprošeni, da se občnega zbora gotovo in polnoštevilno udeležijo. Zdravo! Za kolesarsko društvo »Gorica«: Josip Kerševani l. r. t. č. predsednik. Jože Kuštrin l. r. t. č. tajnik.

Kolesarsko društvo »Danica« opozarja gg. člane na izlet, kateri se vrši drugo nedeljo 28. t. m. po že naznanjeni progi v Italijo. Na 26. maja pa priredi društvo dirko, srečkanje itd.

Trgovsko-obrtne in gospodarske vesti.

Odprema poštnih pošiljatev za Turčijo. — Vsled zabranjenega prehoda Dardanel je do nadaljnjega odprema vozno-poštnih pošiljatev za c. kr. poštne urade v Konstantinoplu-Dardanelah in Črnem morju čez Trst ustavljena. Tje namenjene omote se bode prevažalo le čez Konstanzo proti pristojbini, ki je odmerjena za to poš. Voznopoštne pošiljatev na avstr. poštne urade v Tesaliji, Mali Aziji in Siriji se bode odpremale le čez Trst. Pisma za Konstantinopel, turško obal Črnega morja in Tesalijo se bode odpremale po suhem čez Konstantinopel oz. Solun, one za Smyrno čez Pirej. Odprema pošte za turške poštne urade ostane neizpremenjena. — Tako razglasa c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu.

Čebelarstva podružnica na Grahovem pridredi poučno predavanje o čebelarstvu dne 28. t. m. v nedeljo, ob 3. uri pop. v šolskih prostorih pri Sv. Luciji.

Politični pregled.

Novo ogrsko ministerstvo. — Ladislav pl. Lukacs je imenovan za ministerkega predsednika. Sestavil je kabinet tako, da je prevzel člane Khuenovega kabineta, samo finančni minister je nov. Naloga novega ministerstva je, da izvede volilno reformo ter spravi pod streho novi brambni zakon. Lukacs pravi, da že ima načrt volilne reforme, ali tak, da bo madžarska nadvlada na Ogrskem zagotovljena! Lepa bi bila taka madžarska volilna reforma!

Cuvaj je še vedno kraljevi komisar na Hrvaškem. Novoimenovani hrvaški minister pl. Josipovič sicer meni, da je v interesu ogrske države, da izginé kraljevi komisarijat, ali Lukacs, novi minist. predsednik ogrski je mnenja, da je potreba, da izjemno stanje na Hrvaškem še ostane. — Akcija v parlamentu proti nasilstvom na Hrvaškem je bila sicer velika, ali Cuvaja ni pregnala.

Občinske volitve na Dunaju so pričele danes 23. t. m., končajo 2. maja. Voliti je 78 občinskih svetovalcev. Krščanski socialci delajo na vse kriplje, da bi ne izgubili preveč mandatov. Volitve so dopolnilne. Krščanski socialci bodo imeli večino v občinskem svetu tudi še, ako bi izgubili sedaj vseh 78 mandatov.

Razne vesti.

Krvava stavka. 270 mrtvih. — V dolini sibirske reke Lene se nahajajo mnogoštevilni žati rudniki, ki so večinoma last ruskega carja. Ker je bilo delavstvo vedno v teh rudnikih od skrajnosti izkoriščano, so stopili pretekli teden delavci v stavko, da protestirajo proti nečloveškemu izkoriščanju. Ruske oblasti so podnetile razburjenost rudarjev s tem, da so dale aretirati voditelje stavke. Delavci so se zbrali pred jetnišnico in so demonstrirali povsem mirno proti zaporu svojih tovarišev. Nenadno je pričelo vojaštvo streljati, ne da bi dalo preje kakršnokoli svarilo. Učinek je bil strašen. Strelji so ubili 270 delavcev, 250 pa so jim ranili. Med mrtvimi je tudi pet žen. Vojaki so porabili vse strelivo.

Dalje na 4. strani.

Varstvena znamka: »Sldro«
Einiment. Capsici Comp.
Radomestak 22

Anker Pain-Expeller

je povsod pripoznano kot najboljšo sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno 80 vin., K 1'40 in 2' — se dobi povsod lekarnah. Pri nakupu tega, tako priljubljenega domačega zdravila, se je posluževati le originalnih steklenic v skatljah z našo varstveno znamko »sldro«, ker le tako je zagotovljeno, da je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA
pri »slabim izru« v Pragi
Isabellgasse 107. b. nova.
Unovno razpakiranje.

Predzen poskus uloma v Trstu. — 61-letni Julij Levi — stanujoč v ulici Macchiaveli 15 — ima v ulici Stazione št. 11 skladišče praznih vrec in trgovino z juto. Istotam ima Levi tudi svojo pisarno.

V nedeljo zjutraj so štirje lopovi zlezli najprvo v skladišče in potem v pisarno Levija in sicer so zlezli brzkone skozi reko odprtino. Brzkone so lopovi skleпали, da ostane skladišče v nedeljo zaprto in da bodo torej mogli nemoteno izvršiti svoj čedni posel.

Ob 10. uri je gospod Levi šel v skladišče, da bi odpravil pošto. Vstopil je skozi vrata iz ulice della Stazione, katera je našel pravilno zaprta. Komaj pa je postavil nogo v skladišče, sta ga napadla dva individua, ga s silo vrgla proti kupu vrec, ter udarila z nekimi orožjem v prsa. Ko sta lopova to izvršila, sta začela bežati na stran proti ulici Stazione.

Lopovi so brzkone mislili, da dobé v blagajni denar, katerega pa Levi ni nikdar puščal notri, ker je bil že pred tremi leti žrtev poskušene tatvine. Levi je v bolnišnici.

Strašna avtomobilska nesreča pred topničarsko vojašnico v Ljubljani. — V gostilni pri »Rusu« v Šiški se je zbrala v nedeljo družba obstoječa iz g. Janeza Rojine, kleparja iz Šiške in občinskega svetovaleca v Ljubljani, in njegove gospe soproge, g. Josipa Rojine, krojaškega mojstra v Ljubljani in 14-letna edina hčerka gostilničarke Keržičeve v Spodnji Šiški gospodična Mici Keržič. Družba je v gostilni večerjala in se zabavala. Okolu pol desete ure zvečer pride pred imenovano gostilno 28 letni trgovec in posestnik avtomobila g. Karl Čamernik, ki je sedelkrat pritisnil na hupo, ker je vedel, da se družba nahaja v gostilni in jo hotel odpeljati na izlet. Družba je v resnici takoj plačala in ob 10.35 odšla z avtomobilom proti Savi, kjer se je ustavila v znani gostilni pri Alešu. Spila je samo pol litra vina in se ob 10.55 vrnila proti Ljubljani. V smeri iz Ljubljane proti Posavju je vozil neki kmet z mesarskim vozom. Voz ni imel luči. Pri zadnjem poslopu artiljerijske vojašnice sta se avtomobil in voz srečala. Šofer je zapazil voz v daljavi 15 m, kakor so izpovedale tudi priče. G. Čamernik se ni mogel več umakniti. Avtomobil se je zaletel v desno stran voza tako, da sta se zadnji dve kolesi nahajali na desnem hodniku Dunajske ceste, prva dva pa na glavni cesti. Gospodična Keržičeva je vsled silnega sunka odletela iz avtomobila ter obležala ob cestnem kamnu. Padla je naravnost na glavo. Spodnja čeljust je bila razcepljena na dva dela, na desni strani ji je počila lobanja, iz ušes, oči, nosa in ust ji je tekla kri. Obličje je bilo popačeno in popolnoma razmesarjeno. Policijska komisija, ki je bila v 20 minutah na licu mesta, je zaslila vse ranjence. G. Karel Čamernik sploh ni dal glasu od sebe in ni mogel govoriti. Istotako g. Josip Rojina, ki je le neprestano govoril o nesreči. Policijska komisija ni mogla iz njiju ničesar zvedeti in je opustila zaslišanje, ker so zdravniki konstatirali, da sta si oba pretresla živce. G. Janezu Rojini je drla iz nosa kri, tako da mu je dr. Ilner moral takoj podati prvo pomoč.

Nato so bili zaslišani: artiljerijski ognjčar Seljak, deseterik Edvard Prvc, in topničarja Ivan Golob in Josip Francelj, ki so z vso požrvalnostjo pomagali pri rešilni akciji in odnesli gđc. Mici Keržičevo še živo v marodno sobo, kjer jim je umrla na rokah.

Velikanska nesreča na morju.

Se nekaj podatkov o nesreči:

Prvotno mornarji »Titanica« niti mislili niso na možnost, da se parnik potopi, zato prvotno mnogo oseb, ki bi se lahko pravočasno rešile, niso pustili v čolne, nekateri potniki so bili tako trdno prepričani, da se »Titanic« ne potopi, da sami niso hoteli v rešilne čolne in so trdovratno vztrajali na ladji. Šele pozneje, ko je položaj postal vedno bolj kritičen, se je razvil boj za čolne ter so se vršili strašni prizori, celo nasilstva.

Nekaj gospa Stenert pripoveduje, da je večina rešencev nezaveštna ležala na tleh rešilnih čolnov. Mnogim rešenim so bile zlomljene roke in noge, mnogo rešenih je v rešilnih čolnih zmrznilo, 20 reše-

nih je že v ponedeljek umrlo... Ko je »Carpathia« priplula na pomoč, je našla štiri mornarje na veslih popohnoma primrznjene. Možje, žene in otroci so bili samo v nočnih srajcah, nekateri celo brez teh, ali samo z žaklji ogrnjeni.

Rešeni pravijo, da so mislili, da bodo kmalu v prvih trenutkih lahko zopet šli na »Titanica«. Okolu 2. ure 20 minut zjutraj — noč je bila jasna, niti oblaka ni bilo na zvezdnatem nebu — se je pa »Titanic« počasi nagnil naprej. Luči »Titanica« so še enkrat zablistale, parnik se je nagnil še bolj naprej in pet minut je stal ogromni parnik deloma pokonci v vodi, nad vodo najmanj 150 čevljev visoko. Nato se je parnik nagnil na stran in tiho izginjal v globočino... Takozvane neprodirne stene niso preprečile nesreče, pač pa so potapljanje nekoliko zadrževale. Skozi ogromno luknjo, ki jo je ledovje napravilo ob krmilnem prostoru, pa je prodirala v ladjo ledena voda, vsled česar so kotli eksplozirali. Eksplozija je raztrgala ladjo. Pri tem je nastal velikanski morski vrtinec, ki je vse ljudi, ki so bili v bližini ladje, potegnil seboj, tudi one, ki so z rešilnimi pasovi plavali v bližini ladje. V trenutku, ko se je parnik potapljal, se je napravilo velikansko valovje, ki je več sto čevljev daleč vse pod seboj pokopalo... Ljudje, ki so bili na »Titanicu«, so se vsled ogromnega pritiska vode v par trenutkih zadušili...

Sedaj leži »Titanic« 3000 do 4000 metrov globoko. S sedanjimi potapljevalnimi sredstvi ni mogoče priti do njega.

Rešenih je bilo 705 oseb, in sicer: 202 potnika 1. razreda, 215 potnikov 2. razreda, 78 potnikov 3. razreda in 210 mož ladijske posadke. Med temi so 4 častniki, 39 mornarjev, 96 strežajev in 71 strojnikov. Trdi se, da je mnogo strežajev in strojnikov si priborilo dostop v čolne preko trupel žensk in otrok. Med vožnjo je mnogo rešenih oseb na parniku »Carpathia« umrlo. Skupno pa cenijo število mrtvih potnikov »Titanica« na 1600 oseb. Časnikarski dopisnik Hud izjavlja, da so mu povedali rešenci, da so častniki »Titanica« že ure poprej vedeli o bližini ledenikov, da pa kljub temu niso znižali brzine ladje 23 vozlov na uro. Da se je »Carpathia« posrečilo rešiti gotovo število oseb, se je zahvaliti samo slučajju, ker njen telegrafist v nedeljo zvečer ni šel spat ob navadnem času in je torej sprejel prvi signal »Titanica«.

Iz New Yorka poročajo: Milijonar Astor, njegov prijatelj bankir Widener in tajnik predsednika Taafita, major Buht, so bili za časa katastrofe nazačne skupaj na zgornjem krovu ter so se branili vstopiti v rešilne čolne, ki so bili rezervirani za ženske in otroke. Pričakovali so mirno katastrofo in je vse tri skupaj potegnili v vrtinec. Ravno tako je našel smrt v morja milijonar Guggenheim s svojo soprogo, ki sta objeta do zadnjega trenutka pričakovala smrti ter se nista hotela ločiti.

Iz Londona poročajo: V uradu družbe Cunard Line se trdi, da je White Star Line vedel a že v ponedeljek ob 10. uri o potopu »Titanica«. Od mnogih strani se trdi, da je White Star Line, ki je najprva dobila vse brezlične brzojavke o potopu »Titanica«, zadrževala cel dan usodno vest, da je zase in za svoje prijatelje izvršila podzavarovanja. V resnici so bila v ponedeljek zvečer tudi na podlagi nedolžnih poročil, publiciranih od White Star Line izvršena podzavarovanja s padajočimi premijami. Vsekako pa se splošno zahteva natančna preiskava.

Angleški listi sedaj objavljajo obširen seznam o izgubah, ki jih je povzročila grozna pomorska katastrofa parnika »Titanic«. Ta katastrofa je v svojih gospodarskih posledicah groznejša, nego najmodernejša vojska, kajti na en dan je bilo uničenega nad 700 milijonov kron narodnega premoženja, toliko znašajo približno dosedaj preračunjene izgube na blagu, denarju in drugi imovini. Izgube se pa porazdele naslednje: parnikova oprema 32 milijonov, parnikove šrambe 3.400.000, v parnikovi blagajni vložene dragocenosti 60.000.000, posebni v blagajno vloženi depozit 2.000.000, denarni depozit 500.000, na parniku nalozeno kolonijalno blago 2.500.000, drugo blago 7.000.000, mizozemski demanti in dragulji 90 milijonov, izgubljena imovina in prtljaga potnikov 40 milijonov. Dalje zavarovalnina potnikov 1.

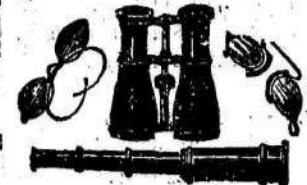
razreda 450 milijonov, II. razreda 40 milijonov, izgubljene poštno pošiljave 10 milijonov in druge malenkosti okrog 16.500.000.

Mlad uradnik

dobro trgov. naobražen z 6-letno piparn. prakso, perfekt v slovenščini in nemščini želi mesto premeniti.

Blagohot. dopise pod H. G. 100 na „Sočo“.

Jakob Suligoj, a. kr. državnih žel. Gorica, Gosposka ulica št. 25

priporoča na novo jen odde optičnih p metov kal

toplomerov zrakomerov, hygro trov in daljnogledov.

Vse po najnižjih cenah.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79. Račun poštne hranilnice št. 637.315.

Na obnem zboru dne 23. aprila 1911. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Brezplačni hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadržnikom na vknjižbe po 5%, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deložni se obrestujejo koncem leta 1909. s 6%.

Stanje 31. dec. 1910.: Zadržnikov 1886 z deleži v znesku 73.642 kron. — Hranilne vloge: 1.423.351,26. Posojila: 1.488.919 — — Rezervni zaklad: 96.847,44. — Vrednost hiš: 372.096,66.

Za one, ki trpijo na želodcu!

Vsem enim, ki so si nakopali kako želodčno bolezen s prehlajenjem ali s preobremenjenjem želodca z zaužitjem slabih, za prebavo težkih, premrzlih ali pravzaprav ali z nezmernim življenjem kakor: želodčni katar, krče v želodcu, bolečina v želodcu, težko prebava ali razširjenje, se priporoča tem potom dobro domače sredstvo, čegar blagodejni vpliv se je preiskoval že več let. In to je

Hubert Ulrich-ovo želiščno vino.

To želiščno vino je izdelano iz izvrstnih, zdravnih želišč in iz vina ter ojači in oživi prebavne organe človeka. Zeliščno vino odstrani nerednosti pri prebavljanju in pospešuje tvoritev zdrave krvi.

S pravočasno porabo se udušijo želodčne bolezni že v kaui. Zatorej se ne sme obotavljati pri uporabi. Simptomi, kakor: glavobolj, kolcanje, zganje, napihnjenost, bljuvanje, ki se pojavljajo pri starih želodčnih boleznih, poenjajo večkrat po par požirkih tega vina.

Zaprte in njega slabo posledice, kakor kolika, utripanje, srca, slabo spanje, kakor tudi nabiranje krvi v jetrah, v slezeni in hemoroidne bolečine se odstranijo z zeliščnim vinom. Zeliščno vino odstrani neprebavljivost in vse nepotrebne stvari iz želodca in čreves s tem, da pospešuje stoi.

Suho in blede obličje, pomanjkanje krvi, slabost

so po navadi posledice slabe prebave, pomanjkljive krvotvoritve in bolnega stanja jeter. Osebe, ki nimajo teka, so neravno oslahljene in ozvoljeno, trpijo na glavobolu, so brez sna, hiražo in trpijo. Zeliščno vino daje oslabilnemu življenju novo moč. Zeliščno vino povzdigne tek, pospeši prebavo in hrano, ožirja premembo snovi, pospeši tvoritev krvi, pomiri razdražene živce in vsvari novo veselje do življenja. Mnoga priznavanja in zahvale spričujejo to.

Zeliščno vino se dobi v steklenicah po 3 in 4 K v lekarnah sledečih krajev: Gorica, Kormin, Gradišče, Romans, Ajel, Campolung, Ronke, Tržič, Ajdovščina, Gor. Idrija, Tolmin, Kanal, Čedad, Videm, Palma, Červinjan, Og. ej, Firmitel, Gradež, Sezana, Vipava, Postojna, Trst, Milja itd., kakor tudi v vseh drugih manjših in večjih krajih Goriško-Gradiščanske v lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarne v Gorici zeliščno vino po originalnih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Hubert Ulrich-ovo Zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nobeno tajno sredstvo; njegove sestavine so: vino malaga 450,0, vinski škrljaj 100,0, glicerina 100,0, črno vino 240,0, sok jerebikje 150,0, črošnjev sok 320,0, aniz, razne rastlinske korenine itd. Te sestavine se zmešajo

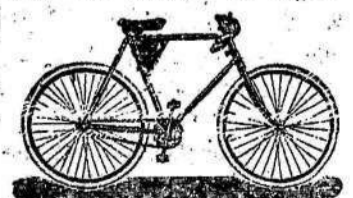

Kupujte samo dvokolesa „Altena“, ki so najboljše francoski sistem in najtrpežnejše vrste bolidi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj

teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoraznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stalnem trgu št. 9. GORICA